

รายงานสถานการณ์สินค้าข้าวในฟิลิปปินส์

1. สถานการณ์การผลิตและการบริโภค

ฟิลิปปินส์เป็นตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่อันดับสองของอาเซียน ด้วยจำนวนประชากรประมาณ 116 ล้านคน ในปัจจุบันและเป็นประเทศที่บริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก ชาวฟิลิปปินส์บริโภคข้าวจำนวนมากโดยมีอัตราการบริโภคประมาณ 133 กิโลกรัมต่อคนต่อปี เนื่องจากข้าวเป็นอาหารหลักที่ต้องรับประทานกับอาหารทุกประเภท ขนมหวานและขนมทานเล่นหลายชนิด ยังทำมาจากข้าวด้วยเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าฟิลิปปินส์สามารถปลูกข้าวเพื่อบริโภคภายในประเทศ แต่ไม่สามารถผลิตข้าวได้เพียงพอต่อความต้องการ โดยผลิตข้าวได้เฉลี่ยปีละ 12-13 ล้านตัน แต่มีปริมาณการบริโภคกว่า 16 ล้านตัน ทำให้จำเป็นต้องพึ่งพาการนำเข้าข้าวมากกว่า 3 ล้านตันต่อปี

1.1 การผลิต

- ข้อมูลจาก USDA ระบุว่าในปีการผลิต 2567/68 ฟิลิปปินส์มีพื้นที่เพาะปลูกข้าว 4.70 ล้านเฮกตาร์ ลดลงจากปีการผลิต 2566/67 ที่มีพื้นที่เพาะปลูก 4.74 ล้านเฮกตาร์ สำหรับผลผลิตข้าวระบุว่า ในระหว่างปีการผลิต 2565/66 - 2566/67 ฟิลิปปินส์มีผลผลิตข้าวเฉลี่ยปีละ 12.42 ล้านตัน และในปีการผลิต 2567/68 คาดว่าฟิลิปปินส์จะมีผลผลิตข้าวประมาณ 12.30 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 0.24 จากปีการผลิต 2566/67 ที่มีผลผลิต 12.33 ล้านตัน

- สำนักงานสถิติแห่งชาติฟิลิปปินส์ (PSA) คาดการณ์ว่าในช่วงไตรมาสสามของปี 2567 (เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2567) จะมีปริมาณผลผลิตข้าวเปลือก 4.62 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 1.0 จากไตรมาสสองของปี 2567 ที่มีปริมาณ 4.67 ล้านตัน

- ฟิลิปปินส์มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวคิดเป็นร้อยละ 35 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชเกษตรทั้งหมด ทั้งนี้ ในอนาคตคาดว่าจะการผลิตจะเติบโตอย่างจำกัด ด้วยพื้นที่การเกษตรมีที่ว่างไม่เพียงพอ เพราะประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและประกอบไปด้วยเกาะเล็กๆหลายเกาะ ไม่เหมาะต่อการขยายการผลิตข้าว นอกจากนี้ พื้นที่ชุ่มน้ำหรือพื้นที่เพาะปลูกพืชอื่นๆ มีจำกัด ในขณะที่พื้นที่อาศัยเขตเมืองขยายเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรมมากขึ้น

1.2 การบริโภค

- ระหว่างปี 2566/65 - 2566/67 ฟิลิปปินส์บริโภคข้าวเฉลี่ย 16.63 ล้านตันข้าวสารต่อปี สำหรับปี 2567/68 คาดว่าฟิลิปปินส์จะมีการบริโภคข้าวจำนวน 17.20 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจากปี 2566/67 ที่มีการบริโภค 16.60 ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.61 ทั้งนี้ ฟิลิปปินส์มีการบริโภคข้าวโดยประมาณ 36,000 ตันต่อวัน

- ข้อมูลจาก USDA ระบุว่า การบริโภคข้าวคิดเป็นประมาณร้อยละ 20 ของงบประมาณของครัวเรือนชาวฟิลิปปินส์ แต่สำหรับครัวเรือนที่มีรายได้น้อยหรือยากจนอาจคิดเป็นถึงประมาณร้อยละ 30

สถานการณ์การผลิตและการบริโภคข้าวภายในประเทศ

ข้อมูล	ปี 2565/66	ปี 2566/67	ปี 2567/68	Δ % 67/68
พื้นที่เพาะปลูก (ล้านเฮกตาร์)	4.85	4.74	4.70	-0.84
การผลิต (ล้านตัน)	12.63	12.33	12.30	-0.24
การบริโภคข้าว (ล้านตัน)	16.10	16.60	17.20	3.61
การนำเข้าข้าว (ล้านตัน)	3.90	5.00	5.10	2.00

ที่มา : USDA (ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน 2567)

1.3 สต็อกข้าวภายในประเทศ

ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2567 Philipin มีปริมาณสต็อกข้าวรวม 2.154 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากวันที่ 1 กันยายน 2567 ที่มีปริมาณสต็อก 1.659 ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.8 และเพิ่มขึ้นจากวันที่ 1 ตุลาคม 2566 ที่มีปริมาณสต็อก 2.043 ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.4 โดยแบ่งเป็นสต็อกข้าวครัวเรือน 8.493 แสนตัน สต็อกข้าวเชิงพาณิชย์ 1.132 ล้านตัน และสต็อกข้าวของหน่วยงาน National Food Authority (NFA) 1.726 แสนตัน

SECTOR	Stocks, in thousand metric tons			Percent share to total stocks (%)	Percentage Change (%)	
	01 October 2023	01 September 2024	01 October 2024 ^a		Year-on-Year	Month-on-Month
				01 October 2024 ^a	October 2024 ^a /October 2023	October 2024 ^a /September 2024
TOTAL STOCKS	2,042.99	1,659.23	2,154.12	100.0	5.4	29.8
Household	917.84	457.82	849.33	39.4	-7.5	85.5
Commercial	1,080.91	1,050.26	1,132.14	52.6	4.7	7.8
NFA	44.24	151.16	172.64	8.0	290.2	14.2

^a - preliminary estimates

Note: Details may not add up to total due to rounding

Sources: Philippine Statistics Authority, Rice and Corn Stocks Survey: Household (RCSS-H) and Rice and Corn Stocks Survey: Commercial (RCSS-C)

National Food Authority, NFA Grains Situation Report

ที่มา: Philippine Statistics Authority (เข้าถึงข้อมูลวันที่ 29 พฤศจิกายน 2567)

2. การส่งออก

2.1 ผลผลิตข้าวของฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการบริโภคภายในประเทศ แต่จะมีการส่งออกข้าวบางส่วน โดยส่วนใหญ่จะเป็นข้าวกลุ่มคุณภาพพิเศษและส่งออกไปยังประเทศที่มีแรงงานชาวฟิลิปปินส์อาศัยอยู่โดยเฉพาะ ภูมิภาคตะวันออกกลาง

2.2 ในระหว่างปี 2564 – 2566 ฟิลิปปินส์ส่งออกข้าวเฉลี่ยปีละ 418.05 ตัน สำหรับปี 2567 (เดือนมกราคม - สิงหาคม) ฟิลิปปินส์ส่งออกข้าวปริมาณ 84.33 ตัน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ที่มีปริมาณส่งออก 234.96 ตัน หรือลดลงร้อยละ 64.11 โดยแหล่งส่งออกข้าวสำคัญ ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย และกาตาร์

สถิติการส่งออกปี 2564 – 2567 (เดือนมกราคม - สิงหาคม)

ประเทศ	ปริมาณส่งออก (ตัน)					ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)			Δ% 2566/67
	2564	2565	2566	2566	2567	2566	2566	2567	
				ม.ค. - ส.ค.	ม.ค. - ส.ค.		ม.ค. - ส.ค.	ม.ค. - ส.ค.	
โลก	410.69	465.86	377.62	234.96	84.33	100	100	100	-64.11
1. ซาอุดีอาระเบีย	58.40	62.14	106.12	63.96	40.75	28.10	27.22	48.32	-36.28
2. กาตาร์	78.38	79.30	71.42	20.54	37.33	18.91	8.74	44.26	81.77
3. สหรัฐอเมริกา	27.22	24.21	6.05	-	6.05	1.60	-	7.18	-
4. Micronesia	-	-	-	-	0.18	-	-	0.21	-
5. เลบานอน	-	-	-	-	0.03	-	-	0.03	-

ที่มา : Global Trade Atlas

3. การนำเข้า

3.1 ในระหว่างปี 2564 – 2566 ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าวเฉลี่ยปีละ 3.48 ล้านตัน โดยในปี 2566 ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าวปริมาณ 3,611,024 ตัน ลดลงจากปี 2565 ที่มีการนำเข้า 3,868,392 ตัน หรือลดลงร้อยละ 6.65

3.2 สำหรับปี 2567 (เดือนมกราคม - สิงหาคม) ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าวปริมาณ 2,880,178 ตัน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2566 ที่มีปริมาณนำเข้า 2,384,417 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.79 โดยแหล่งนำเข้าข้าวสำคัญอันดับ 1 คือ เวียดนาม (ร้อยละ 76.82) รองลงมาได้แก่ ไทย (ร้อยละ 13.60) และปากีสถาน (ร้อยละ 5.47) ตามลำดับ

สถิติการนำเข้าปี 2564 – 2567 (เดือนมกราคม - สิงหาคม)

	ประเทศ	ปริมาณนำเข้า (ตัน)					ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)			△% 2566/67
		2564	2565	2566	2566	2567	2566	2566	2567	
					ม.ค. - ส.ค.			ม.ค. - ส.ค.		
	โลก	2,952,270	3,868,392	3,611,024	2,384,417	2,880,178	100	100	100	20.79
1.	เวียดนาม	2,495,112	3,187,629	2,969,310	2,134,406	2,212,651	82.23	89.51	76.82	3.67
2.	ไทย	150,592	197,460	341,688	99,945	391,844	9.46	4.19	13.60	292.06
3.	ปากีสถาน	31,094	209,460	99,715	28,130	157,606	2.76	1.18	5.47	460.28
4.	เมียนมา	208,790	234,877	156,256	89,914	73,486	4.33	3.77	2.55	-18.27
5.	อินเดีย	18,743	23,145	27,157	23,413	28,957	0.75	0.98	1.01	23.68

	ประเทศ	มูลค่านำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)					ส่วนแบ่งตลาด (ร้อยละ)			△% 2566/67
		2564	2565	2566	2566	2567	2566	2566	2567	
					ม.ค. - ส.ค.			ม.ค. - ส.ค.		
	โลก	1,131.50	1,212.55	1,583.14	944.42	1,478.32	100	100	100	56.53
1.	เวียดนาม	903.85	968.65	1,233.84	817.10	1,098.93	77.94	86.52	74.34	34.49
2.	ไทย	55.32	64.17	159.03	38.59	195.62	10.05	4.09	13.23	406.96
3.	ปากีสถาน	9.81	53.44	45.70	10.03	77.17	2.89	1.06	5.22	669.49
4.	เมียนมา	65.40	60.14	62.09	29.02	36.15	3.92	3.07	2.45	24.56
5.	อินเดีย	42.10	37.01	43.48	32.26	35.07	2.75	3.42	2.37	8.71

ที่มา : Global Trade Atlas

3.3 ฟิลิปปินส์ออกกฎหมายเปิดเสรีนำเข้าข้าว (Rice Tariffication Bill หรือ Republic Act No.11203) มาบังคับใช้แทนนโยบายการจำกัดการนำเข้าข้าวเชิงปริมาณ (Quantitative Restrictions – QR) โดยคาดหวังว่าจะช่วยลดภาวะเงินเฟ้อ ทำให้สินค้าข้าวมีราคาต่ำลง โดยกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 มีนาคม 2562 สรุปรายละเอียดของกฎหมายดังกล่าว ดังนี้

(1) ข้าวที่นำเข้าจากประเทศสมาชิกอาเซียนเสียภาษีนำเข้าในอัตราร้อยละ 35 และนอกประเทศอาเซียนเสียภาษีร้อยละ 40 ภายในปริมาณนำเข้า (Minimum Access Volume: MAV) 350,000 ตัน และร้อยละ 180 สำหรับปริมาณนอก MAV (ซึ่งเป็นอัตราเพดานสูงสุด แต่ปัจจุบันฟิลิปปินส์เรียกเก็บที่ร้อยละ 50)

(2) ผู้นำเข้าจะต้องขอใบอนุญาตนำเข้า รวมทั้งใบอนุญาตสุขอนามัยและใบอนุญาตสุขอนามัยพืชจากหน่วยงาน Bureau of Plant Industry (BPI) ภายใต้กระทรวงเกษตร (Department of Agriculture: DA) ก่อนการนำเข้า เพื่อป้องกันแมลงหรือศัตรูพืชเข้ามาในประเทศฟิลิปปินส์

(3) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมข้าว (RCEF) โดยจะนำรายได้จากการเก็บภาษีนำเข้าข้าวจำนวน 10 พันล้านเปโซต่อปี มาจัดตั้งเป็นเวลา 6 ปี ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนชาวนาฟิลิปปินส์ให้สามารถแข่งขันกับข้าวที่นำเข้ามาได้

ทั้งนี้ การออกกฎหมาย Rice Tariffication Bill ของฟิลิปปินส์ ทำให้ช่องทางการซื้อขายในแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) โดยหน่วยงาน National Food Authority (NFA) ถูกยกเลิกตามกฎหมายดังกล่าวไปด้วยและได้ยกเลิกอำนาจหน้าที่ของ NFA ในการออกใบอนุญาต การจดทะเบียนสำหรับผู้นำเข้า ผู้ค้า ผู้ดำเนินการคลังสินค้า ผู้ค้าส่งและผู้ค้าปลีกและอื่นๆ โดย NFA จะยังคงมีบทบาทสำคัญเฉพาะด้านการควบคุมและรักษาเสถียรภาพราคาในประเทศ รวมทั้งการรักษาปริมาณสต็อกข้าวภายในประเทศเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร

3.4 เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2562 กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ออกคำสั่ง Memorandum Order No. 28 on Supplementary provision to DA Department Circular No.4, series of 2016 เกี่ยวกับ Guidelines on the importation of plants, planting materials and plant products for commercial purposes กำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรการสุขอนามัยการนำเข้าข้าวที่เข้มงวดมากขึ้น ในขั้นตอนการออกใบ Sanitary and phytosanitary import clearance (SPSIC) เพื่อครอบคลุมการตรวจสอบสารโลหะหนักระดับสารตกค้างกำจัดศัตรูพืช สารปนเปื้อน/สิ่งสกปรกภายนอก รวมทั้ง microbiological parameters เพื่อควบคุมความปลอดภัยของอาหารในสินค้าข้าว ทั้งนี้ ได้กำหนดให้สินค้าข้าวจะต้องถูกจัดส่งจากประเทศต้นทางภายในวันที่กำหนดตามที่ได้รับอนุมัติและสินค้าต้องเดินทางมาถึงไม่ช้ากว่า 60 วันจากวันที่ต้องจัดส่ง

4. รูปแบบการค้าข้าวในฟิลิปปินส์

4.1 การค้าปลีกแบบสมัยใหม่ (Supermarket) ในปัจจุบัน มีรูปแบบการจัดจำหน่าย ข้าวใน 2 ลักษณะ ดังนี้

- (1) การตัดจำหน่ายเป็นกรัม/กิโลกรัม มีการจำหน่ายข้าวหลากหลายชนิด อาทิ Melagkit Premium, Jasmine, Milagrosa, Passion, Brown Healthy, California, Commodore, Platinum, Denurado และ GS Supreme
- (2) ข้าวบรรจุถุง เป็นข้าวที่บรรจุถุงในหลากหลายขนาดขึ้นอยู่กับจำนวนกิโลกรัมที่บรรจุต่อถุงมีตั้งแต่บรรจุถุง 2 กิโลกรัม 5 กิโลกรัม 10 กิโลกรัม 20 กิโลกรัม และ 25 กิโลกรัม ซึ่งข้าว Thai Jasmine ที่ระบุว่าจะนำเข้าจากไทย เป็นข้าวที่มีราคาสูงที่สุดในขนาดบรรจุถุง 5 กิโลกรัม นอกจากนี้ ยังมีข้าวออร์แกนิกอยู่ด้วย เช่น Red rice, Brown rice และ Black rice มีหลากหลายขนาดบรรจุเช่นเดียวกัน

4.2 การค้าในตลาดแบบดั้งเดิม ส่วนใหญ่จะเป็นข้าวแบบตัดจำหน่ายที่มีข้าวหลากหลายประเภท อาทิ Sinandomeng, Well milled rice, Denorado, Ganador, Thai rice, Blue Bird, Sung Song, Thai Jasmine, Fancy rice, Malangkit เป็นต้น และยังมีข้าวออร์แกนิก อาทิ Red rice, Brown rice, Black rice, Perurutong และ Ifugao นอกจากนี้ ในตลาดนี้ยังพบร้านค้าที่ได้รับการรับรองจากองค์การอาหารแห่งประเทศไทยฟิลิปปินส์ (NFA) ให้จำหน่ายข้าว NFA ที่มีราคา ถูกกว่าราคาข้าวทั่วไป ซึ่งพบว่า Sinandomeng เป็นข้าวที่มีผู้บริโภคเลือกซื้อมากที่สุด

5. สถานการณ์ราคาข้าว ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2567

5.1 ราคาข้าวท้องถิ่น (Local Rice) ดังนี้

- ข้าวคุณภาพพิเศษ ราคา 58.00 – 61.00 เปโซต่อ กก. (ประมาณ 34.80 – 36.60 บาทต่อ กก.)
- ข้าวพรีเมียม ราคา 50.00 – 58.00 เปโซต่อ กก. (ประมาณ 30.00 – 34.80 บาทต่อ กก.)
- ข้าวขั้วดีคุณภาพดี ราคา 42.00 – 53.00 เปโซต่อ กก. (ประมาณ 25.20 – 31.80 บาทต่อ กก.)
- ข้าวทั่วไป ราคา 40.00 – 48.00 เปโซต่อ กก. (ประมาณ 24.00 – 28.80 บาทต่อ กก.)

5.2 ราคาข้าวนำเข้า (Imported Rice) ดังนี้

- ข้าวคุณภาพพิเศษ ราคา 55.00 – 63.00 เปโซต่อ กก. (ประมาณ 33.00 – 37.80 บาทต่อ กก.)
- ข้าวพรีเมียม ราคา 51.00 – 62.00 เปโซต่อ กก. (ประมาณ 30.60 – 37.20 บาทต่อ กก.)
- ข้าวขั้วดีคุณภาพดี ราคา 42.00 – 54.00 เปโซต่อ กก. (ประมาณ 25.20 – 32.40 บาทต่อ กก.)
- ข้าวทั่วไป ราคา 40.00 – 51.00 เปโซต่อ กก. (ประมาณ 24.00 – 30.60 บาทต่อ กก.)

ที่มา: กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ / อัตราแลกเปลี่ยนประมาณ 1 เปโซ เท่ากับ 0.60 บาท

6. การสำรวจราคาขายปลีกข้าวในซูเปอร์มาร์เก็ต/ห้างสรรพสินค้าในเขตเมโทรมะนิลา

ชนิดข้าว	ขนาดบรรจุภัณฑ์	ราคา (เปโซ)	หมายเหตุ
Sinandomeng Rice	5 กิโลกรัม	402 - 420	ข้าวท้องถิ่น
Sinandomeng Rice	10 กิโลกรัม	770.75 - 839.50	ข้าวท้องถิ่น
Jasponica Rice	2 กิโลกรัม	243	ข้าวท้องถิ่น
Jasponica Rice	5 กิโลกรัม	550	ข้าวท้องถิ่น
Jasponica Rice	10 กิโลกรัม	1029	ข้าวท้องถิ่น
Dinorado Rice	2 กิโลกรัม	179.50	ข้าวท้องถิ่น
Dinorado Rice	5 กิโลกรัม	438 - 448.50	ข้าวท้องถิ่น
Dinorado Rice	10 กิโลกรัม	828 - 852	ข้าวท้องถิ่น
Premium Rice	2 กิโลกรัม	263.50	ข้าวท้องถิ่น
Premium Rice	5 กิโลกรัม	617.50	ข้าวท้องถิ่น
Premium Rice	10 กิโลกรัม	855	ข้าวท้องถิ่น
Thai Hom Mali Rice	2 กิโลกรัม	244.20	ข้าวนำเข้า
Thai Hom Mali Rice	5 กิโลกรัม	672.70	ข้าวนำเข้า
Thai Hom Mali Rice	10 กิโลกรัม	1,305.25	ข้าวนำเข้า
Thai Jasmine Rice	2 กิโลกรัม	241 - 271.15	ข้าวนำเข้า
Thai Jasmine Rice	5 กิโลกรัม	575.23	ข้าวนำเข้า
Thai Jasmine Rice	10 กิโลกรัม	1,092.75	ข้าวนำเข้า
Japanese Rice	2 กิโลกรัม	198 - 528.25	ข้าวนำเข้า
Japanese Rice	5 กิโลกรัม	467 - 1,300	ข้าวนำเข้า
Brown Rice	2 กิโลกรัม	215.75	ข้าวท้องถิ่น
Brown Rice	5 กิโลกรัม	511.75	ข้าวท้องถิ่น
Basmati Rice	2 กิโลกรัม	560	ข้าวนำเข้า



ที่มา: การสำรวจห้างซูเปอร์มาร์เก็ตในเมืองมาคาตี เขตเมโทรมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เดือนพฤษภาคม 2567

7. โอกาส อุปสรรคและความท้าทาย

โอกาส	อุปสรรค/ความท้าทาย
คุณภาพและรสชาติของข้าวไทยเป็นที่ยอมรับในตลาดฟิลิปปินส์	ราคาข้าวไทยสูงกว่าข้าวจากประเทศอื่นๆ มาก เช่น เวียดนาม ปากีสถาน เมียนมา
ไทยมีการส่งออกข้าวมายังฟิลิปปินส์มาอย่างยาวนาน มีความเชี่ยวชาญในการส่งออก	การแข่งขันในตลาดข้าวมีความรุนแรงมากขึ้น หลังฟิลิปปินส์เปิดเสรีการนำเข้าข้าว
แนวโน้มร้านอาหารไทยในฟิลิปปินส์มีจำนวนเพิ่มขึ้น	ชาวฟิลิปปินส์หันมานิยมบริโภคข้าวขาวพื้นนุ่มเพิ่มมากขึ้น แต่ข้าวไทยส่วนใหญ่ยังคงเป็นข้าวขาวพื้นแข็ง
จำนวนประชากรชาวฟิลิปปินส์มีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและผู้บริโภคมีรายได้สูงขึ้น	การแอบอ้างใช้ชื่อข้าวไทยในการจำหน่ายข้าวจากแหล่งอื่น ๆ
การเปิดเสรีนำเข้าข้าว ทำให้เปิดโอกาสในการส่งออกข้าวของไทย	ชื่อข้าวหอมมะลิไทย (Thai Hom Mali Rice) ยังไม่เป็นที่รู้จัก และคุ้นเคยของผู้บริโภค

8. ประเด็น/สถานการณ์สำคัญ

8.1 การไต่สวนเพื่อใช้มาตรการ Safeguard สินค้าข้าว

8.1.1 หลังจากฟิลิปปินส์เปิดเสรีนำเข้าเมื่อเดือนมีนาคม 2562 พบว่า ปริมาณนำเข้าข้าวของฟิลิปปินส์เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าวราคาถูก (ข้าวเวียดนาม) ทำให้ผู้ค้า (Traders) กดราคาซื้อข้าวภายในประเทศ ส่งผลให้ราคาข้าวเปลือกภายในประเทศลดลงอย่างต่อเนื่องและเกษตรกรชาวนาได้รับความเดือดร้อน โดยเรียกร้องให้รัฐบาลเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าว

8.1.2 เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2562 กระทรวงเกษตร (Department of Agriculture) ประกาศเปิดการไต่สวนขั้นต้น (Preliminary Investigation) เพื่อใช้มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (Safeguard Measure) สำหรับสินค้าข้าว ภายใต้พิกัดศุลกากร 1006.30.30 1006.30.40 1006.30.91 และ 1006.30.99 โดยอ้างว่าอุตสาหกรรมข้าวภายในประเทศได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงจากปริมาณนำเข้าข้าวที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก แต่ต่อมาเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2562 กระทรวงเกษตรได้ประกาศยุติการไต่สวนดังกล่าวและรัฐบาลได้ให้เงินช่วยเหลือแก่เกษตรกรชาวนาเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากราคาข้าวเปลือกตกต่ำแทน

8.2 ผลกระทบสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด -19 ต่อตลาดข้าวฟิลิปปินส์

8.2.1 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้รัฐบาลฟิลิปปินส์ต้องใช้มาตรการปิดเมือง (Lockdown) และมาตรการกักกันชุมชนขั้นสูง (Enhanced Community Quarantine) พื้นที่เกาะลูซอน รวมถึงเมโทรมะนิลาเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดฯ ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ยืนยันว่าข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักจะมีเพียงพอสำหรับการบริโภคของประชาชนในช่วงของการปิดเมืองจากปริมาณข้าวในสต็อกของ NFA และผลผลิตข้าวที่กำลังเก็บเกี่ยว รวมถึงปริมาณข้าวที่นำเข้าโดยเอกชนมาก่อนหน้านี้อย่างต่อเนื่อง

8.2.2 รัฐบาลฟิลิปปินส์วางแผนจะจัดซื้อข้าวปริมาณ 300,000 ตันในรูปแบบรัฐบาลต่อรัฐบาล (G to G) จากประเทศผู้ผลิตข้าวสมาชิกอาเซียน เช่น ไทย เวียดนาม เมียนมา และนอกอาเซียน เช่น อินเดีย และปากีสถาน เพื่อเพิ่มปริมาณข้าวในสต็อกในช่วงวิกฤติ COVID-19 โดยมอบหมายให้หน่วยงาน Philippine International Trading Corporation (PITC) ภายใต้กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมฟิลิปปินส์เป็นผู้ดำเนินการ ต่อมาเมื่อวันที่

8 มิถุนายน 2563 หน่วยงาน PITC ได้จัดประชุมการนำเข้าข้าวแบบ G to G ปริมาณ 300,000 ตันดังกล่าวผ่านระบบ Teleconference (zoom) โดยมีประเทศเข้าร่วมเสนอขาย 4 ประเทศ ได้แก่ เมียนมา เวียดนาม ไทย และอินเดีย โดยกรมการค้าต่างประเทศในฐานะผู้แทนรัฐบาลไทยได้เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว และเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2563 หน่วยงาน PITC ได้แจ้งผลการประเมินการเสนอราคาขายต่อประเทศผู้เข้าร่วมการประชุม (Bid Ranking of Qualified Bids)

8.2.3 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2563 กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมฟิลิปปินส์ ออกมาระบุว่า หน่วยงาน PITC จะยุติการดำเนินการนำเข้าข้าวแบบ G to G เนื่องจากขณะนี้ไม่มีความจำเป็นต้องนำเข้าข้าว G to G ดังกล่าวหลังจากรัฐบาลเวียดนามได้ยกเลิกการห้ามส่งออกข้าวตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2563 เป็นต้นมา ทำให้สามารถคาดการณ์สถานการณ์ปริมาณสต็อกข้าวในประเทศได้ นอกจากนี้ เห็นว่าการนำเข้าข้าวโดยภาคเอกชนตามปกติ จะทำให้รัฐบาลมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีนำเข้าเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเงินภาษีนำเข้าข้าวจะถูกจัดเก็บเข้ากองทุน RCEF เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมข้าวในประเทศ อย่างไรก็ตาม ตามรายงานข่าวก่อนหน้านี้ระบุว่าหน่วยงาน PITC ประสบปัญหาในการขอรับเงินงบประมาณในการจัดซื้อข้าวดังกล่าวจากกระทรวงงบประมาณและการจัดการ (Department of Budget and Management: DBM)

8.3 การปรับลดอัตราภาษีนำเข้าข้าวเป็นการชั่วคราว

8.3.1 เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2564 ประธานาธิบดี Rodrigo R. Duterte ได้ลงนามคำสั่ง Executive Order (EO) No.135 ปรับลดอัตราภาษีนำเข้าทั่วไป (MFN Tariff Rates) สำหรับสินค้าข้าวเป็นการชั่วคราว 1 ปี ดังนี้

สินค้า/พิกัดศุลกากร	MFN Tariff Rate (ร้อยละ)		
		อัตราปัจจุบัน	อัตราตามคำสั่ง EO No.135
Rice HS: 1006	In-quota	40	35
	Out-quota	50	35

ทั้งนี้ การออกคำสั่งดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการขยายแหล่งนำเข้าข้าวเพิ่มเติมนอกเหนือจากการนำเข้าจากประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อเพิ่มอุปทานข้าวในประเทศและเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงด้านอาหารท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 รวมทั้งเพื่อรักษาเสถียรภาพราคาให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและลดแรงกดดันต่ออัตราเงินเฟ้อ

8.3.2 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2565 ประธานาธิบดี Rodrigo R. Duterte ได้ลงนามคำสั่ง Executive Order (EO) No.171 ขยายระยะเวลาการปรับลดอัตราภาษีนำเข้าทั่วไป (MFN Tariff Rates) เป็นการชั่วคราวสำหรับสินค้าข้าวออกไปจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2565 จากเดิมที่มีกำหนดครบอายุการบังคับใช้ในวันที่ 1 มิถุนายน 2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับผลกระทบของสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างยูเครนและรัสเซีย และเพื่อเพิ่มอุปทานข้าวในประเทศ รวมทั้งเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

8.3.3 เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2565 ประธานาธิบดี Ferdinand R. Marcos, Jr. ได้ลงนามคำสั่ง Executive Order (EO) No.10 ขยายระยะเวลาการปรับลดอัตราภาษีนำเข้าทั่วไป (MFN Tariff Rates) เป็นการชั่วคราวสำหรับสินค้าข้าว รวมถึงสินค้าเนื้อสุกร ข้าวโพด และถั่วเหลืองที่มีกำหนดครบอายุการบังคับใช้ในวันที่ 31 ธันวาคม 2565 ออกไปจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566 ทั้งนี้ การออกคำสั่งดังกล่าวระบุถึงความจำเป็นในการ

รักษาเสถียรภาพราคา และสร้างหลักประกันความมั่นคงทางอาหารของประเทศ รวมทั้งเพื่อช่วยเพิ่มอุปทานสินค้าเกษตรพื้นฐานในประเทศ และกระจายแหล่งอุปทาน

8.3.4 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2566 ประธานาธิบดี Ferdinand R. Marcos, Jr. ได้ลงนามคำสั่ง Executive Order (EO) No.50 ขยายระยะเวลาการปรับลดอัตราภาษี MFN Tariff Rates สินค้าข้าวที่ครบอายุการบังคับใช้ในวันที่ 31 ธันวาคม 2566 ออกไปจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2567 เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาอาหารพื้นฐานให้คงที่ เนื่องจากคาดว่าจะเกิดผลกระทบด้านลบจากปรากฏการณ์เอลนีโญ

8.3.5 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2567 ประธานาธิบดี Ferdinand R. Marcos, Jr. ได้ลงนามคำสั่ง Executive Order (EO) No. 62 เกี่ยวกับการปรับแก้ระบบการตั้งชื่อ (Nomenclature) และอัตราภาษีนำเข้าสินค้าต่างๆ ของฟิลิปปินส์ใหม่ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มอุปทาน จัดการราคา และควบคุมแรงกดดันด้านเงินเฟ้อของสินค้าโภคภัณฑ์ต่างๆ รวมทั้งปกป้องกำลังซื้อของผู้บริโภคชาวฟิลิปปินส์ โดยปรับลดอัตราภาษีนำเข้าข้าวทั้งในโควตาและนอกโควตาจากร้อยละ 35 เหลือร้อยละ 15 ไปจนถึงปี 2571

8.4 การปรับแก้กฎหมาย Rice Tariffication Law (RTL) ของฟิลิปปินส์

8.4.1 เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2567 คณะกรรมาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้านการเกษตรและอาหาร (The House of Representatives Committee on Agriculture and Food) ได้อนุมัติร่างแก้ไขกฎหมาย RTL โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

(1) การฟื้นฟูบทบาทของสำนักงานอาหารแห่งชาติ (NFA) ในการรักษาเสถียรภาพราคาข้าวและควบคุมอุปทานข้าว โดยอนุญาตให้ซื้อข้าวในท้องถิ่น และนำเข้าข้าวโดยตรงตามความจำเป็น เพื่อให้แน่ใจว่าประเทศจะมีสต็อกข้าวเพียงพอ

(2) ขยายระยะเวลากองทุน RCEF ออกไปอีก 6 ปี และเพิ่มการจัดสรรเงิน เข้ากองทุนดังกล่าวจากปัจจุบัน 1 หมื่นล้านเปโซต่อปี เป็น 1.5 หมื่นล้านเปโซต่อปี ทั้งนี้ หากมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีนำเข้าข้าวประจำปีเกิน 1.5 หมื่นล้านเปโซในปีใดๆ ภายในระยะเวลา 6 ปีนับตั้งแต่ร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขดังกล่าว มีผลบังคับใช้ให้มีการจัดสรรรายได้ภาษีส่วนเกินโดยสภาองเกรส และรวมอยู่ในพระราชบัญญัติการจัดสรรทั่วไป (General Appropriations Act: GAA) ของปีถัดไป

(3) ขยายโครงการต่างๆ ที่กองทุน RCEF สามารถให้ทุนได้ เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานของโปรแกรมการใช้เครื่องจักร ระบบชลประทานด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เงินอุดหนุนปุ๋ย การปรับปรุงคุณภาพดิน การจัดการศัตรูพืชและโรค เงินกู้แก่เกษตรกรรายราย และโครงการอื่นๆ ที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตข้าว

8.4.2 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2567 สภาผู้แทนราษฎรฟิลิปปินส์ได้มติเห็นชอบในการพิจารณาวาระสุดท้าย (วาระที่ 3) การปรับแก้ไขกฎหมาย RTL ด้วยคะแนนเสียงเห็นด้วย 231 เสียง ไม่เห็นด้วย 3 เสียง และงดออกเสียง 1 เสียง โดยร่างกฎหมายฯ ที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวจะถูกส่งต่อไปยังวุฒิสภาเพื่อพิจารณาซึ่งมีกระบวนการพิจารณาเป็นไปในลักษณะเดียวกับสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

9. สถานการณ์ความเคลื่อนไหวล่าสุดในตลาดข้าวฟิลิปปินส์ (เดือนพฤศจิกายน 2567)

9.1 สำนักอุตสาหกรรมพืช (BPI) กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ เปิดเผยตัวเลขการนำเข้าข้าว ณ วันที่ 7 พฤศจิกายน 2567 มีปริมาณ 3.89 ล้านตัน โดยนำเข้าจากเวียดนามมากเป็นอันดับ 1 ปริมาณ 3.04 ล้านตัน คิดเป็น

ร้อยละ 78 ของการนำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ไทย ปริมาณ 497,465 ตัน ปากีสถาน ปริมาณ 178,179 ตัน เมียนมา ปริมาณ 143,364 ตัน และอินเดีย ปริมาณ 22,108 ตัน ตามลำดับ

9.2 ฟิลิปปินส์กำลังเผชิญกับความท้าทายด้านการเกษตร หลังจากที่พายุรุนแรง 6 ลูกเข้าสู่ประเทศ ระหว่างปลายเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนพฤศจิกายน ทำให้เกิดน้ำท่วมรุนแรงและความเสียหายต่อผลผลิต การเกษตรโดยเฉพาะสำหรับข้าวที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ (DA) ประเมินความเสียหายรวมประมาณ 131 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งทำให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับแรงกดดันเงินเฟ้อด้านราคาอาหาร ผลกระทบจากพายุได้ทำให้พื้นที่การเกษตรหลายแห่งถูกน้ำท่วม จนเกษตรกรไม่สามารถเก็บเกี่ยวข้าวได้ ขณะเดียวกัน ประธานาธิบดี Ferdinand Marcos Jr. คาดการณ์ว่า ฟิลิปปินส์จะต้องนำเข้าข้าวมากถึง 4.5 ล้านตัน ในปี 2567 เพื่อเติมเต็มการสูญเสียจากความเสียหายดังกล่าว โดยปริมาณการผลิตข้าวในประเทศลดลง คาดว่าจะลดลงประมาณ 1 ล้านตันในปี 2567 ซึ่งเหลือเพียง 19 ล้านตัน ขณะที่ความต้องการข้าวในประเทศยังคงสูงทำให้ ฟิลิปปินส์ยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศเพื่อรองรับความต้องการข้าวที่เพิ่มขึ้นในประเทศ โดยคาดว่าจะการนำเข้าข้าวในปี 2567 จะสูงขึ้นกว่าปีก่อนหน้า

9.3 กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ (DA) ได้วางกลยุทธ์ใหม่ในการควบคุมราคาข้าวในเขตเมืองมะนิลา ผ่านการจำกัดกำไรของผู้ค้า โดยจะจำกัดกำไรจากการจำหน่ายสำหรับข้าวขัดสีทั่วไป (regular-milled) และข้าวขัดสีคุณภาพดี (well-milled) ไว้ที่ 3 – 5 เปโซต่อกิโลกรัม ซึ่งจะทำให้ราคาข้าวในตลาดลดลงเหลือประมาณ 43 เปโซต่อกิโลกรัม โดยนาย Arnel de Mesa โฆษกกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ กล่าวว่า การทำข้อตกลงนี้กับผู้ค้า ในกรุงมะนิลาจะช่วยลดราคาข้าวในตลาดและทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงข้าวได้ในราคาที่ถูกลง อย่างไรก็ตาม ผู้ค้าข้าวบางรายกล่าวว่า การทำให้ราคาข้าวลดลงตามที่กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์กำหนดอาจเป็นไปได้ยาก เนื่องจากต้นทุนข้าวของผู้จำหน่ายสูงถึง 45-48 เปโซต่อกิโลกรัม โดยกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ยังคงเดินหน้าในการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อตกลง รวมถึงจะขยายการดำเนินงานของ โครงการ KADIWA Rice-for-All เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้าวราคาถูกลงได้มากขึ้น

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงมะนิลา

พฤศจิกายน 2567